

Onderwerp	VIC-masterplan 2024-2027					
Zaaknr.	714990					
Datum B&W-vergadering	1 oktober 2024					
Portefeuillehouder	Nick van Egmond					
Vorbereid door	Afdeling Concerncontrol					
Beslisapunten	Het VIC Masterplan 2024 – 2027 vast te stellen					
Samenvatting	Een goed ingerichte AO/IC zorgt ervoor dat de organisatie “in control” is. In de loop der jaren is de focus verschoven van ‘controle’ naar ‘control’ (beheersing). Beheersing aan de voorkant is namelijk beter dan controle achteraf. Echter om vast te stellen dat de beheersing aan de voorkant goed gewerkt heeft is controle achteraf noodzakelijk. Daar is o.a. de verbijzonderde interne controle voor ingevoerd. Gemeente Kaag en Braassem heeft ambities op dit gebied. Dit is vastgelegd in het in oktober 2023 vastgestelde beleidsdocument “Visie op Control”. Hierbij is onder andere beschreven dat de gemeenten wil werken volgens het 3-lines of defence model. Het verbijzonderde interne controle masterplan 2024-2027 (hierna VIC-masterplan) is een belangrijke bouwsteen om dit te gaan realiseren. In het VIC-masterplan is beschreven hoe gemeente Kaag en Braassem de komende jaren de verbijzonderde interne controle wilt gaan inrichten en welke ambitieniveau het daarin heeft. Kortom, een blauwdruk voor de komende jaren. Het college heeft het VIC Masterplan 2024-2027 vastgesteld.					
Financiële gevolgen / dekking	Uitrol van het plan zal binnen bestaande vaste bezetting gebeuren. Financiering externe medewerker VIC (16-24 uur per week) voor 2024 uit het budget project Rechtmatigheidsverantwoording, DHT en Integraal Risicomanagement. Voor 2025 afstemmen met Financiën of restant projectenbudget hiervoor ingezet kan worden. Dit is wel een belangrijke randvoorwaarden om gedurende 2025 uitvoering te geven aan het plan.					
Openbaarheid voorstel/besluit	Openbaar					
Bijlage(n)			Openbaarheid			
			O	TNO	NAO	G
	Bijlage 1 – VIC-masterplan 2024-2027		X			
Gemeenteraad	N.v.t.					

Inleiding

Een goed ingerichte AO/IC zorgt ervoor dat de organisatie “in control” is. In de loop der jaren is de focus verschoven van ‘controle’ naar ‘control’ (beheersing). Beheersing aan de voorkant is namelijk beter dan controle achteraf. Echter om vast te stellen dat de beheersing aan de voorkant goed gewerkt heeft is controle achteraf noodzakelijk. Daar is o.a. de verbijzonderde interne controle voor ingevoerd.

Gemeente Kaag en Braassem heeft ambities op dit gebied. Dit is vastgelegd in het in oktober 2023 vastgestelde beleidsdocument “Visie op Control”. Hierbij is onder andere beschreven dat de gemeente wil werken volgens het 3-lines of defence model. Het verbijzonderde interne controle masterplan 2024-2027 (hierna VIC-masterplan) is een belangrijke bouwsteen om dit te gaan realiseren. In het VIC-masterplan is beschreven hoe gemeente Kaag en Braassem de komende jaren de verbijzonderde interne controle wilt gaan inrichten en welke ambitieniveau het daarin heeft. Kortom, een blauwdruk voor de komende jaren.

Het VIC masterplan is een extra opgave geweest binnen het project Rechtmatigheidsverantwoording, Doorontwikkeling Horizontaal toezicht (DHT) en Integraal Risicomanagement, maar was nodig als bouwsteen van bovenstaande ambitie.

Het VIC-masterplan is een uitgebreid beleidsdocument, met name omdat het complexe materie is en bestaat uit vele aspecten. Daarom is er voor gekozen om eerst toe te lichten wat verbijzonderde interne controle nu precies inhoudt en wat de doelstelling van verbijzonderde interne controle is, inclusief de daarbij behorende primaire en secundaire controledoelen. Verder wordt in het masterplan aan de hand van vier pijlers beschreven hoe de jaarlijkse aanpak VIC vormgegeven gaat worden binnen gemeente Kaag en Braassem. Ook is er aandacht voor het rapportageproces en de noodzakelijk randvoorwaarden om VIC succesvol te implementeren.

Het VIC-masterplan fungeert daarmee als een blauwdruk en naslagwerk. Voor het operationaliseren van het masterplan zal Concerncontrol jaarlijks een VIC-jaarplan opstellen. Voor de onderliggende kaders kan dan verwezen worden naar het masterplan, zodat het jaarplan leesbaar gehouden kan worden. In dit jaarplan zal onder andere beschreven worden welke kritische processen er gedurende het boekjaar gecontroleerd gaan worden door de 3de lijn. Tevens zal het jaarplan aandacht hebben voor een stuk reflectie. Waar staan we momenteel ten opzichte van de ambities uit het masterplan en waar gaan we het betreffende jaar op inzetten.

Het VIC-masterplan is ambitieus maar tegelijkertijd noodzakelijk om als organisatie “in control” te zijn en blijven. Het is daarmee niet het “feestje” van Concerncontrol, maar van elke medewerker binnen gemeente Kaag en Braassem. Hierin iedereen meekrijgen is een belangrijke sleutel tot succes. Hierbij is de “tone at the top” ontzettend belangrijk, want alleen als het hogere management uitdraagt dat dit belangrijk is zullen medewerkers gemotiveerd worden om hieraan een bijdrage te leveren.

Dit zal naar verwachting een proces worden van de lange adem, omdat enerzijds de basis nog niet op orde is (ontbreken van procesbeschrijvingen, vastleggen controles, etc.) en anderzijds er nog niet gewerkt wordt volgens het 3-lines model. Zo voert de huidige VIC-medewerker momenteel nog teveel 1ste lijnwerkzaamheden uit en dient de 2de lijn nog geïnstrueerd te worden wat er van hen verwacht gaat worden.

Door als college het VIC Masterplan 2024 – 2027 vast te stellen ligt er een belangrijke bouwsteen vast waarmee we de komende jaren de interne beheersing binnen Kaag en Braassem gaan vormgeven. En is het college zich bewust van de nut en noodzaak om uitvoering te geven aan dit masterplan.

Wat willen we bereiken

Met het VIC-masterplan als blauwdruk voor de toekomst gaan we de verbijzonderde interne controle verder professionaliseren binnen gemeente Kaag en Braassem. Het plan fungeert als een beleidskader en handboek, met daarbij het ambitieniveau op VIC-gebied. Het plan beschrijft duidelijk ieders rol conform het 3-lines of defence model. Verder beschrijft het plan de jaarlijkse VIC-aanpak en wanneer en op welke wijze we daarover gaan rapporteren.

Naast dat dit masterplan een hulpmiddel is om in control te zijn en blijven is ook één van de doelstellingen om als organisatie door te groeien naar het niveau waarbij de accountant kan steunen op de intern uitgevoerde VIC-werkzaamheden. Kortom, van arbeidsintensieve gegevensgerichte controle naar efficiënter systeemcontroles. Het plan geeft handvaten hoe we dit kunnen bereiken.

Risico's

Aan het niet "in control zijn" kleven uiteraard risico's, onder andere op het gebied van de rechtsmatigheidsverantwoording. Maar ook op het gebied van financiën, informatiebeveiliging, fraude en privacy. Een goed ingerichte VIC verkleint of elimineert deze risico's. Hierbij is dit VIC-masterplan ondersteunend.

Echter, draagvlak creëren zodat iedereen zijn/haar rol wil/kan pakken is één van de grootste uitdagingen en daarmee een risico. Het is daarbij van wezenlijk belang dat het hoger management vanaf het begin uitdraagt dit belangrijk te vinden. We doen dit niet omdat de accountant het wil, maar omdat we zelf "in control" willen zijn. Het risico dat dit ervaren wordt als het feestje van concerncontrol ligt daarbij altijd op de loer. Voor het succes implementeren is medewerking vanuit elke lijn hard nodig.

Daarnaast is er nog een hoop werk te verzetten om te komen tot de ambitie zoals beschreven in de visie op control (met vanaf 2029 het vrijwillig afgeven van een In Control Statement) zoals het op orde krijgen van alle procesbeschrijvingen, het werken conform de 3 lijnen (dat gebeurt nu niet, de 3de lijn fungeert nu nog teveel als 1ste en 2de lijnscontrole) en de slag maken van gegevensgerichte controle naar systeemgerichte controle. Dit vraagt mogelijk investeringen in systemen.

De ervaringen uit het verleden leert dat de doelstellingen ambitieus zijn, maar tegelijkertijd dat deze noodzakelijk zijn voor een optimale beheersing. Enkele belangrijke randvoorwaarden voor het succesvol slagen van dit masterplan zijn:

- Uitvoering van de kwaliteitscontroles binnen de 1e lijn c.q. de uitvoerende afdelingen;
- Effectieve implementatie van de aan gemeentelijke taken gebonden wet- en regelgeving en de eigen interne regelgeving (verordeningen);
- De opzet van de beheersmaatregelen door de betreffende managers en proceseigenaren;
- Optimaal gebruik van beheersmaatregelen in de gebruikte applicaties;
- Zaakgericht werken met tijdige, volledige en juiste dossiervorming;
- Draagvlak vanuit de afdelingen (manager en medewerker);
- Minimaal in stand houding van huidige bezetting concerncontrol (32 uur interne medewerker VIC, 16 tot 24 uur externe medewerker VIC, 36 uur concerncontroller)
- Beschikbaarheid medewerkers.

Duurzaamheid

N.v.t.

Financiële consequenties

Uitrol van het plan zal binnen bestaande vaste bezetting gebeuren. Financiering externe medewerker VIC (16-24 uur per week) voor 2024 uit het budget project Rechtmatigheidsverantwoording, DHT en Integraal Risicomanagement. Voor 2025 moet nog worden afgestemd of het restant projectenbudget hiervoor ingezet kan worden. Dit is wel een belangrijke randvoorwaarde om gedurende 2025 uitvoering te geven aan het plan.

Communicatie

Na vaststelling door het college zal het VIC -asterplan besproken en geïmplementeerd worden in de ambtelijke organisatie. De clustermanagers hebben hierin een belangrijke rol voor het creëren van draagvlak. Doel is dat ook voor de ambtelijke organisatie duidelijk is hoe gemeente Kaag en Braassem de komende jaren de verbijzonderde interne controle wilt gaan inrichten en welk ambitieniveau het daarin heeft. Concerncontrol zal - vooral in het begin - een aanjagende rol hebben bij het uitdragen en operationaliseren van het masterplan.

Integraliteit

Bestuurlijk is dit voorstel afgestemd met:	
Nick van Egmond	16 september 2024
Ambtelijk is afgestemd met:	
Clustermanager Middelen	
Concerncontrol	
Kies een item.	
Kies een item.	
Kies een item.	
Kies een item.	